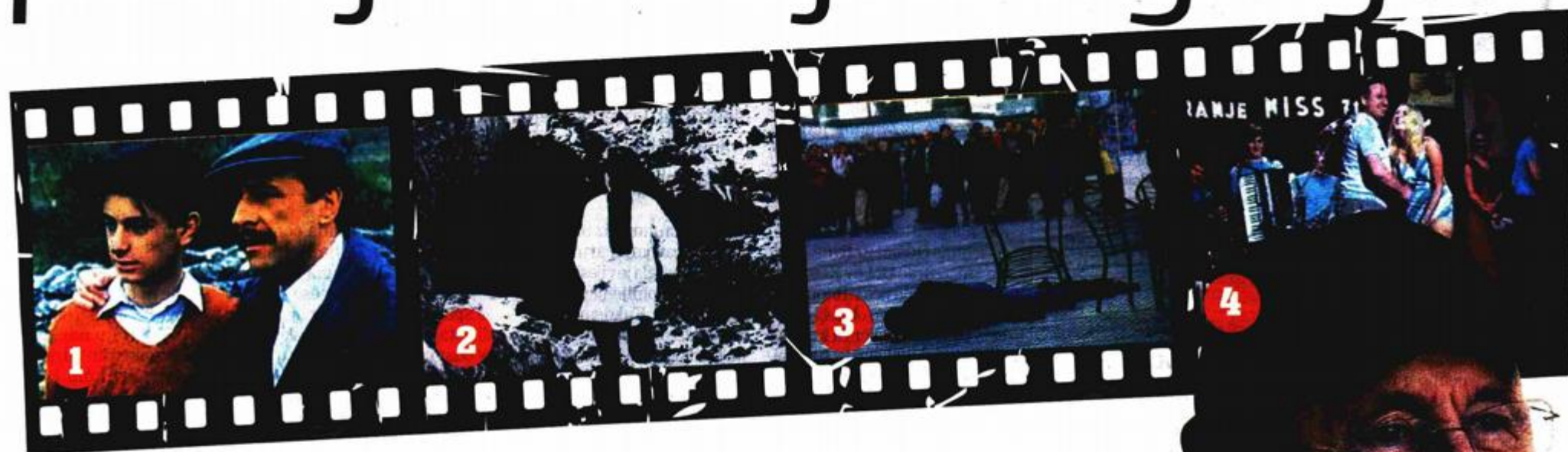

NESTOR HRVATSKOG FILMA POZNATI REDATELJ PREMINUO U OSAMDESETOJ G

Odlazak Krste Pa

Nije dočekaao zagrebačku premijeru 'Cvjetnog trga'

PIŠE JAKOV KOSANOVIĆ

U Zagrebu je, nakon kratke i teške bolesti, u osamdesetoj godini života umro nestor hrvatskoga filma Krsto Papić. Svrtavamo ga u prvi red domaćeg autorskog filma, uz redatelje kao što su Babaja, Berković, Mimica... koji je znao umjetnički diversificirati tuземnu kinematografiju od socrealističkih norma 50-ih i 60-ih. Koncem 60-ih i početkom 70-ih Papić snima svoje antologijske naslove, "Lisice" (1969.), po scenariju Mirka Kovača, sugestivan filmski komad smješten negdje u Dalmatinskoj zagori užežin antistaljinističkih čistki, koji je doma prouzročio žestoku debatu, ali je ipak osvojio Zlatnu arenu u Puli, te je bio prikazan u Cannesu, i "Predstavu Hamleta u Mrduši Donjoj" (1973.), po smjelom dramskom komadu Ive Brešana, koji je bio nominiran i za Zlatnog medvjeda na Berlinaleu 1974. godine.

Sjajni dokumentarci

Tih godina snima i sjajne dokumentarne naslove "Kad te moja čakija ubode" (1969.), "Čvor" (1969.), "Nek se čuje i naš glas" (1971.), "Mala seoska priredba" (1972.), kojima prilično smiono razodijeva zbilju života u bivšem sustavu. Papić je rođen u Vučedolu, u Crnoj Gori, 7. prosinca 1933. godine, a u Zagreb dolazi kao 18-godišnjak, na poziv svoga rodaka Veljka Bulajića, kojemu i asistira na filmovima "Vlak bez voznog reda" i "Uzavreli grad". Četiri godine poslije istupa kao 22-

godišnji redatelj unutar omnibusa "Ključ" (1965.), a prvi cjelovečernjak bio mu je film "Iluzija" (1967.). S "Izbaviteljem" (1976.) Papić postavlja jedinstven žanrovski primjer filma jeze u domaćem filmu, ali trebalo je čekati sve do "Života sa stricem" (1988.) kako bi se o Papiću ponovno govorilo kao o redatelju vrha domaće kinematografije. Domaća kritika stala je iza filma, a na međunarodnom planu potvrdila ga je i svjetska novinarska nagrada FIPRESCI u Montrealu.

Priznanja struke

Utoliko je veće iznenađenje predstavljala "Priča iz Hrvatske" (1991.) film koji je mogao figurirati samo u ideološkoj struji razdoblja, ali ne toliko i u autorskom portfelju redatelja. Pa ipak publika je voljela taj film, štoviše, u prijelomnom razdoblju, 1991., nagradila je film nagradom Zlatna vrata Pule. Prošao je dugi niz godina do komedije "Kad mrtvi zapjevaju" (1999.), koja je odmah postala hit, dijelom i zato što se publika doista zaželjela komedija nakon niske ratnih drama, ali i zbog istinski nadahnutih trenutaka iz istoimenog dramskog komada i scenarija Mate Matišića. Film očekivano osvaja Zlatna vrata Pule, ali i ogromno priznanje struke, tj. Zlatne arene za film i za režiju. Prošle su još četiri godine do ne osobito zapažene fantastike "Infekcija" (2003.) i prošlogodišnji "Cvjetni trg" (2012.), mafijaška drama koja je ovog ljeta imala pulsku premijeru, za koju je na montrealском festivalu osvojio nagradu "Freedom of Speech"

Papić je za svoj posljednji film

u Montrealu prošle godine osvojio nagradu koja nosi naziv "Freedom of Speech" (Sloboda govora). Upravo naziv te nagrade rječito govori o nevelikom, ali značajnom opusu ovog hrvatskog redatelja, budući da je u Papićevoj kinematografiji konstantna bila samo istinoljubivost, a potom i volja za – promjenom. Papić je mijenjao unutar vlastitog filmskog registra, a mijenjao je i obrise hrvatskog filma

ODINI ŽIVOTA pića

SCENE IZ FILMA

1. Život sa stricem
2. Lisice
3. Cvjetni trg
4. Mala seoska priredba

(Sloboda govora). Upravo naslov potonje nagrade rječito govori o nevelikom ali značajnom opusu ovog hrvatskog redatelja, budući da je u Papićevoj kinematografiji konstantna bila samo istinoljubivost, a potom i volja za promjenom. Dobitnik više od 60 nagrada i priznanja na domaćim i međunarodnim festivalima za igrane i dokumentarne filmove, Papić se mijenjao unutar vlastitog filmskog registra, a mijenjao je i obrise hrvatskog filma. Nažalost, nije dočekaao zagrebačku premijeru "Cvjetnog trga", kao ni početak skore distribucije ovoga proleća.

Ivo Brešan: Postao je dio moje obitelji

♦♦ Jako sam potresen. Prvi put smo se susreli kada je Krsto pisao scenarij i snimao film po mom "Hamletu u Mrduši Donjoj". Tada smo postali bliski prijatelji. Radili smo zajedno još dva filma, "Izbavitelja" i "Tajnu Nikole Tesle". Krsto je postao dio moje obitelji, postao mi je jako blizak čovjek. Vinko ga je također slično osjećao, znao ga je kao mali i volio ga je. Bio mu je uzor u svemu i poslije je surađivao s njim. Svi smo potreseni. Kada bih dolazio u Zagreb, budući da smo obojica voljela planinariti, zajedno smo išli po Sljemenu. Bili smo bliski u razgovoru, razmišljanju, u svakom pogledu. Iznenadilo me kada sam čuo da je zapao u takvo stanje. Uvijek je zdravo živio, pazio što jede, bio je umjeren u svemu. Mislio sam da će živjeti sto godina.

Mate Matišić: Bio je moj filmski učitelj

♦♦ Krsto Papić bio je veliki redatelj. Osim svoga poznatoga igranog opusa, Krsto je snimio i niz važnih hrvatskih dokumentarnih filmova koji su obilježili cijelo razdoblje. Bio je moj filmski učitelj, baš kao i nekolicine važnih hrvatskih redatelja koji su kod njega počeli asistirati. Kao što će posvjedočiti svi koji su s njim radili, bio je krasan kao suradnik i kao osoba. Krsto je zaista bio blag i drag čovjek.

Veljko Bulajić: Pamtit ćemo ga kao zaista važnog sineasta

♦♦ "Iznenadila me jako vijest o Krstinu odlasku. Prije nepunih mjesec dana sjedili smo u kavani i evo sada ga nema. Krsto mi je ostao u sjećanju kao jedan od najboljih suradnika s kojima sam radio. Suradivali smo na "Vlaku bez voznog reda", "Uzavrelom gradu", na "Kozari"... Uvijek je bio maksimalno odgovoran i profesionalan. Iz filma u film on se savršeno razvijao i napredovao u pravog sineasta. Kad sam osjetio da može, predložio sam mu da ide svojim putem. Nakon toga napravio je značajne i važne filmove. Nikad nije pristajao na kompromise i zbog toga je znao i trpjeti, ali nije odstupao. Pamtit ćemo ga kao jednog od zaista važnih sineasta." S.K.